

nje okraj. načelnik, za kar se bo menda g. okraj. glavar že zaradi drugega obilnega dela lepo zahvalil. Od druge strani pa gosp. glavar ni za to sposoben, ker ni ne v besedi ne v pismu našega slov. jezika zmožen, in sploh kot uradnik nasprotnik naše narodnosti. Da bi pa nasprotnikom bolj bil pri sreči naš kmečki blagostan nego skušenemu rodoljubu, bi res misliti bilo preneumno.

Obračam se torej na vse spoštovane gg. volilce s srčnim upanjem, da bodo kakor vselej tudi letos kot siva skala stali na narodni strani, ter s tem nemškutarjem dokazali, da ne maramo za nje, da spoštujemo svojo slovensko narodnost in ljubimo svoj dragi slovenski dom. Tukaj je naša zemlja, na kateri so naši praočeti svojo krv in življenje pred več stoletji pod krutim Turčinom in divjim Arpadom žrtvovali, in si tako s krvavimi glavami branili svoj mileni slovenski kraj. Branimo ga ravno tako tudi mi, srečna prihodnost je gotovo naša!

A. Božič.

Za poduk in kratek čas.

Vesoljna razstava na Dunaju.

Z največjo sijajnostjo se je v četrtek, 1. t. m., razstava pričela. Ogromna množica ljudi čakala je od ranega jutra do poldne, ko so cesar imeli priti, na razstavnem mestu (v „praterju“ *) proti južno-vzhodni strani dunaj. mesta), ter se ni splašila, ko je proti 10. uri med hudim viharjem dežiti in snega mesti začelo. Ob 9. uri začeli so spuščati v razstavine prostorije povabljenе goste in ogledalce, katerim je mogoče bilo za 25 gld. vstopnico si kupiti. 8 vojaških band je po vrsti igralo, ko so neštivilni gostje prihajali.

Proti 12. uri se radostno zmezi neštivilna množica, slava — klici se razlegajo od dalnje lepe ulice vedno bližje in bližje po dolgih, tesno natlačenih vrstah in kupih radovednega občinstva — pripeljala sta se sijajnim spremstvom cesar in cesarica, ki odstopita pri prekrasnem, čudno lepo nakinčanem cesarskem paviljonu ali šotorju. Odtod se poda visoka gospoda v „rotundo“, po glavitno poslopje sredi razstavnih prostorij in cesarjev brat, Karl Ljudevít, kot protektor razstave, nagovori cesarja poudarjaje, da so prvi in prvi začetnik razstavi svetli cesar sami, ter jim pokloni prekrasno knjigo, katera popisuje razstavino zgodovino in razstavljene stvari. Cesar izrečejo, da s tem razstava prične, gromenje topov, godba in petje vladarjevim besedam odzdravi.

Med visokimi gosti so bili že pri začetku nazoči: kraljevič pruski z svojo gospo in najstarejšim sinom, angleški in danski princ, belgijski grof iz Flandrije, ki utegne kraljevi naslednik biti, mnogo druge visoke gospode iz vseh krajev sveta. Pozneje pridejo na Dunaj: nemški, ruski, turški cesar, persijski, itali-

janski, bavorski kralj in menda vsi evropski velikaši. — Udeležil se je res — rekli bi — ves svet te razstave, ki se po pravici imenuje vesoljna razstava, kajti postavlja na ogled, kar vesoljni svet najlepšega, najboljšega in po različnosti omike najumetnejšega ima. Počenši od kmetijstva najdeš tu izdelke vseh obrtnijskih vrst, kakor tudi plodov umetnije in znanosti vseh narodov sveta.

Vse je lepo, krasno ter bo gotovo na vnanji svet prav dober utis napravilo, česar je vsak Avstrijan vesel. A vendar bode mnogo vrlih Avstrijanov s težkim srcem se sprehajalo po razstavnih prostorijah! Kamor koli namreč oko pogleda, povsod zadene na — dvalizem v Avstriji! Tu je brez konca in kraja avstrijskih oddelkov, se vidijo posebni prostori za Ogersko, nikjer pa ne vidiš posebnega oddelka za česko kraljestvo, ali za hrvatsko-slavonsko-dalmatinsko trojedno kraljevino. Kakor politična ustava v Avstriji teh kraljevin in dežel posebe ne pozna, tako gospodujeta tudi v razstavi Nemec in Magjar. To je, kar bode marsikoga peklo, ker niso te dežele, posebno pa česka, v vsakem oziru odlična dežela, tako zastopane kakor bi bile, ko bi Avstrija od znotraj že uredjena bila, alj ko bi vsaj razstavnim komisijon bil dovolil, da ima tudi česko kraljestvo, kakor so Čehi želeli, poseben prostor. Tako bi se v razstavi vidila prava podoba Avstrije kot vkupne države raznih kraljestev, dežel in narodov, ki so svojim umom in svojimi rokami in prineski pripomogli, da se je velikansko delo dognalo.

Vprašajmo slednjič, kolike koristi da bode za Avstrijo dunajska razstava. Za avstrijska vina in druge pridelke utegnejo se nova pota odpreti v njeni svet, ki ima zdaj priliko spoznati izvrstne lastnosti premnogih avstrijskih pridelkov. Enim, posebno mestjanom, bode užitek sicer na ceni poskočil, pridobili pa bodo nekaj producenti, največ pa podvzetniki, ki preskrbujejo Dunaj s živežem, kateri se od vseh krajev tje vozi. Polovili bodo morebiti polovico silnih stroškov za razstavo (kacih 17 milijonov), ki zadevajo le nas, ker niso Magjari nič hoteli za to dovoliti. — Ker pa v Avstriji najbolj kmetijstvo prevaguje, kateremu bi pred vsem drugim treba bilo olajšave pri davkih, primerne poduka in več delalnih moči, ktere mu vojaška postava silno krči, bode prava korist razstave za Avstrijo prav majhna. Kmetijstvu se bo z razstavo godilo kakor se nam štajarskim Slovencem godi, ki le bolj drobtine poberamo, dober kos kruha se nam pa nikdar ne odreže, da bi se nasitili. Kmetijsko društvo v Gradcu je nemško, podružnice po mestih in trgih so nemške, sadjono vinorejska šola v Mariboru je nemška; za potne učitelje, ki bi naše ljudstvo podučevali v kmetijstvu, se volijo trdi Nemci. Vse je nemško, le za Nemce; šola pa vse predraga, Slovencem tujka. Od vseh teh naprav, za ktere mora tudi

*) Španjski „prado“ = gaj = Lustwald.

slov. ljudstvo plačevati, nema skoro nobene koristi; zdaj pa pojdi v Rim, če imaš ob čim!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nič kaj posebno novega. Največ trušja delajo ustavaki s pripravami za dir. volitve. — Osupnilo nas je najbolj, kar je min. Andrassy v avstr. delegaciji 28. apr. govoril. Rekel je: „Mi (t. j. avstrijska vlada) priznavamo vsakemu narodu, torej tudi španjskemu, pravico, da si svobodno izvoli vladbo (Regierungsform) kakoršno hoče!“ — Ogerski list „Katolik“ pojasnjuje drzno besedo prvega ministra Nj. Veličanstva s tem, kar se je 14. apr. l. 1849 v Debreczinu godilo, ko je uporni zbor pod Košutom ogersko krono — habsburški dinastiji za vse čase odrekel! Po nauku prvega ministra avstrijskega — pravi „Katolik“ — bi se toraj cesar morali pokorno udati, ako bi se dunajskemu ali ogerskemu drž. zboru poljubilo ponoviti sklepe od l. 1849! — Zares, dalječ smo prišli! Še bolj žalostno je pa, da je delegacija 3. t. m. istemu ministru Andrassyju zaupanje izrekla ter brez vse razprave proračun njegovemu ministerstvu z „dispozicijsfondom“ dovolila! —

V Černovicah v Bukovini je bil 27. apr. shod federalistov, ki so enoglasno pristopili programu avstr. državnoopravne stranke.

Nasproti so pa Mlado-Čehi, katerim so „Nar. Listi“ liberalno glasilo, temu, skoz in skoz poštenemu programu — fige pokazali, česar se ustavaške novine silno veselje. Vedno smo ponavljali, da je česki in — slovenski liberalizem le nemčurskim ustavakom voda na mlin. Sreča pa, da niti česki, še manj pa slovenski narod ni liberalen po novem kopitu.

V Gorici lepo napreduje konservativna slovenska stranka proti liberalni. V ta namen se je osnovalo politično društvo, ki bode 15. t. m. prvi občni zbor imelo. Duša vsemu je vrli g. dr. Tonkli, kteremu kakor tudi mlademu društvu želimo najboljšega uspeha. — Kakor poroča „Glas“ je konservativna stranka tudi v 2. in 3. skupini mestnih volitev sijajno zmagala. — Živili bratje goriški! —

Galicija. Kolikor da ima novi minister dr. Ziemialkowski zaupanja pri svojih rojakih, vidi se iz tega, da ga mestni zastop v Levovu ni hotel sprejeti med častne meščane, kakor se je predlagalo. Minister sam je precej hladne krvi, ter je nedavno, ko se je v domovini mudil, svojim prijateljem skušal dopovedati, da je najbolj zato za ministra imenovan, da se Poljakom ne bi godilo kot Čehom pod krvavo šibo generala Kollerja. Dvomimo, da bi Z. to odvrčati mogel. Začetek strahovanja je že storjen. Ko je namreč dr. Smolka te dni volilce sklical ter jim svoje delovanje razlagal, je komisar mahoma govornika

ustavil in shod razpustil, ker je dr. Smolka hotel govoriti o direktnih volitvah in o novem ministru.

Razne stvari.

(Udom kat. tiskovnega društva) priporočamo živo, da se, kolikor mogoče, ob čenega zbora v tvorek 13. dne t. m. ob 10. uri predpoldne udeležijo, doma pa program v 18. šte. „Gospd.“ razglašen do dobrega premislijo.

(Zarad doplačanja), katero tirja opravljeni svet banke „Slovenije“, bode v boljše razumljenje tukaj povedano, da se samó doplačilo na medčasne liste, ako ti niso celoma vplačani (po 68, pozneje po 80 gld.), nikakor pa ne 200 gld., kolikor znaša imenska vrednost, tirja, in da le oni medčasni listi zapadejo banki v dobiček, na ktere se do konca meseca junija t. l. to, kar še manjka do 68, oziroma 80 gld., ne bi doplačalo. — Pri tej priliki opominjamo gg. delničarje še enkrat, da pošljejo v Ljubljano svoje delnice — brez kuponov — in dobé o pravem času izkaznice, brez kterih nihče 29. t. m. voliti ne sme. Kdor sam v Ljubljano k volitvi ne more, naj oblasti (zadej na izkaznici) lastnoročnim podpisom urednika „Gospodarjevega“ in mu pošlje izkaznico, če mu drago, in nja glas se bo najboljše porabil.

(Za okrajni zastop ptujski) se nasvetujejo iz skupine velikega posestva naslednji gospodje: Družević Nace iz spodnj. Velovlaka, Pihlar Jož. iz Pacinja, Vojsk Jan. iz Kaniže, Meško Jak. župnik, Raič B. župnik, Kaiser Mart. v Ptuj, Rajšp Ferdo v Ptuj, Jurca Andr. v Ptuj, Svoboda Ant. v Ptuj, dr. Polj Jak. v Ptuj.

(Duhovske spremembe v lavantinski škofiji.) Č. g. Matija Strnad je postal župnik na Ljubnem; Č. g. Brelih nastopi službo kot učitelj verozakona na realki v Mariboru.

(Zakrament sv. firme) se bode meseca julija t. l. v Videmski dekaniji delil, in sicer: 2. julija v Sevnici; 3. v Koprivnici; 4. v Reichenbergu; 5. v Artičah; 6. v Brežicah; 7. v Dobovi; 8. na Bizelskem; 9. v Pišecih in 10. v Vidmu.

Naslednje pismo

je velika večina (razen štirih) uradnikov banke „Slovenije“ 4. dan t. m. izročila podpredsedniku bankinemu, blagor. gosp. dr. Costi:

Preblagorodni gospod podpredsednik!

Sirov napad Vaše osebe v 100. listu „Sl. Nar.“ zarad banke „Slovenije“ daje podpisanim povod k temu pismu. Kdor je imel priložnost, kakor mi, opazovati delovanje bankinega ravnateljstva, mora nepristransko priznati, da ste bili izmed vsih Vi, kateremu je za blagor banke in njenih delničarjev največ mar.